

Sygn. akt I ACa 1016/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2022r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Emilia Misztal

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2022r., na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa A. K. (1) i P. K. (1)

przeciwko (...) Bank (...) spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 9 listopada 2021r., sygn. akt I C 75/21

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów A. K. (1) i P. K. (1) kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Artur Kowalewski

Sygn. akt I ACa 1016/21

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2021 roku, wydanym w sprawie z powództwa A. K. (1) i P. K. (1) przeciwko (...) Bank (...) spółce Akcyjnej z siedzibą w W. Sąd Okręgowy w Szczecinie:

- ustalił, że stosunek prawny wynikający z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 4 lipca 2008 roku zawartej pomiędzy powodami a Bankiem (...) S.A. w W. nie istnieje,
- zasądził od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwotę 156.498,51 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 24 listopada 2020 roku do dnia zapłaty,

3. zasądził od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwotę 6.434 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś w pozostałej części wniosek o zasądzenie kosztów procesu oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W 2008 roku powodowie A. K. (1) oraz P. K. (1) potrzebowali środków w kwocie 200.000 zł na zakup mieszkania. Obydwoje zarabiali w złotych. Udali się bezpośrednio do poprzednika pozwanego banku, gdzie doradca zaproponował powodom ofertę kredytu w złotych oraz kredytu denominowanego do waluty CHF. W trakcie kilku spotkań doradca przedstawiał kredyt walutowy jako korzystniejszy w odniesieniu do złotowego, ze względu na jego niższe oprocentowanie i stabilną walutę. Doradca nie informował powodów o nieograniczonym ryzyku kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu w walucie CHF. Powodowie nie byli świadomi, że z kredytem wiąże się duże ryzyko. Ponadto, powodowie nie otrzymali żadnych broszur informacyjnych obrazującego ryzyko kursowe produktu, o który się starali. Nie pokazano im symulacji obrazującej jak kształtować się będzie wysokość ich przyszłego zobowiązania w razie drastycznej zmiany kursu CHF. Nie poinformowano powodów o tym, że bank będzie stosował dwa kursy: kupna i sprzedaży dla franka szwajcarskiego. Wyjaśniono powodom jedynie sposób ustalania oprocentowania, w tym, że opiera się ono na stopie międzybankowej + marża banku.

W dniu 20 czerwca 2008 roku powodowie złożyli w Banku (...) S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego w wysokości 205.688,40 zł stanowiącej równowartość 102.119,84 CHF na okres 360 miesięcy. Jako walutę kredytu powodowie wskazali franka szwajcarskiego. We wniosku wskazano, że kredyt będzie spłacany w walucie PLN, oraz że przeznaczeniem kwoty kredytu jest nabycie lokalu mieszkalnego. Jednocześnie powodowie złożyli oświadczenie, że pracownik banku przedstawił im ofertę kredytu hipotecznego w złotych i w walucie wymiennej oraz że po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydowali, że dokonują wyboru oferty kredytu w walucie wymiennej, mając pełną świadomość, iż w okresie obowiązywania kredytu może nastąpić wzrost kursu waluty kredytu, co spowoduje podwyższenie kwoty kredytu, odsetek, kwoty raty kapitałowo-odsetkowej przypadającej do spłaty określonej w złotych, a także, że są świadomi, iż oprocentowanie kredytu jest zmienne i w okresie obowiązywania umowy może ulec zmianie, co spowoduje podwyższenie kwoty raty kredytu.

W dniu 04 lipca 2008 r. w S., pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a powodami została zawarta umowa nr (...) kredytu hipotecznego, na mocy której bank udzielił im kredytu w kwocie 102.119,84 CHF, a kredytobiorcy zobowiązali się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami umowy. Kredyt został udzielony na okres do dnia 06 lipca 2037 r. Według treści umowy kredyt był przeznaczony na nabycie lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim prowadził księgę wieczystą KW nr (...), którego właścicielami byli H. K. oraz B. i R. T.. Na podstawie § 2 ust. 1 umowy od kwoty udzielonego kredytu bank miał pobrać jednorazowo, najpóźniej w dniu wypłaty kredytu, bezzwrotną opłatę przygotowawczą w wysokości 810,48 CHF. Kredyt miał zostać wypłacony jednorazowo, bezgotówkowo, w trzech transzach. W § 2 ust. 2 umowy kredytobiorcy zobowiązali się do pokrycia ewentualnej różnicy pomiędzy kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna obowiązującym w dniu złożenia wniosku o kredyt, a kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna z dnia wypłaty kredytu, niezbędną do zamknięcia inwestycji.

Oprocentowanie kredytu określono w dniu zawarcia umowy na 4,2667% w stosunku rocznym. Było zmienne i miało być ustalane w oparciu o stopę referencyjną LIBOR 6M zaokrągloną do czwartego miejsca po przecinku, obowiązującą w banku w dniu podpisania umowy kredytu, a w okresie kredytowania - w pierwszym dniu kolejnego okresu stabilizacji oprocentowania oraz przy uwzględnieniu marży banku w wysokości 1,30 punktu procentowego. Kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty kredytu wraz z odsetkami, zaś spłata kredytu miała następować w złotych. Zgodnie z umową zmiana kursu waluty wpływała na wysokość salda kredytu oraz raty kapitałowo - odsetkowej (§ 4 ust. 1 umowy). Kredyt i odsetki miały być spłacane miesięcznie w ratach annuitetowych (równych ratach kapitałowo - odsetkowych). Każda rata z wyjątkiem raty wyrównującej miała zawierać pełne odsetki naliczone za okres miesiąca od salda kredytu pozostającego do spłaty oraz część kapitału. Pierwsza lub ostatnia rata kapitałowo - odsetkowa mogła być ratą wyrównującą. Terminy spłat oraz wysokość rat miał określać harmonogram spłaty, który

stanowił integralną część umowy. Harmonogram obejmujący raty do dnia pierwszej zmiany oprocentowania miał być przekazywany kredytobiorcom w dniu podpisania umowy, harmonogram obejmujący kolejne raty do dnia następnej zmiany oprocentowania miał być przesyłany kredytobiorcom po każdej zmianie oprocentowania.

Zgodnie z § 4 ust. 7 spłata kredytu miała następować w formie obciążania należną kwotą kredytu i odsetkami w terminach płatności konta osobistego w nr (...) prowadzonego w Banku (...) do wysokości wolnych środków na tym koncie, na podstawie pisemnej dyspozycji kredytobiorców.

W myśl § 6 ust. 1 umowy obowiązkowe zabezpieczenie spłaty kredytu miała stanowić m.in. hipoteka zwykła w kwocie 102.119,84 CHF stanowiącej 100% kwoty kredytu oraz hipoteka kaucyjna zabezpieczająca odsetki umowne i koszty uboczne do kwoty 51.059,92 CHF stanowiącej 50% kwoty kredytu wpisana na pierwszym miejscu na rzecz Banku w księdze wieczystej na lokalu mieszkalnym położonym w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim prowadził księgę wieczystą KW nr (...). W § 18 ust 3 kredytobiorcy oświadczyli, że zostali poinformowani o ponoszeniu ryzyka kursowego oraz ryzyka zmiennej stopy procentowej.

W sprawach nieuregulowanych w umowie miały znajdować zastosowanie postanowienia regulaminu kredytu hipotecznego (§ 17). W § 11 ust. 3 tego regulaminu przewidziano, iż w przypadku kredytów w walutach wymiennalnych wysokość kredytu na potrzeby określenia procentowego stosunku kwoty kredytu do wartości nieruchomości lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu będzie określana w złotych według kursu kupna waluty obowiązującego w banku w chwili złożenia wniosku kredytowego. W § 37 ust. 1 i 2 regulaminu wskazano, iż kredyty w walutach wymiennalnych będą wypłacane w złotych, przy zastosowaniu kursu kupna, waluty obowiązującego w banku w chwili wypłaty. Kredyty w walutach wymiennalnych będą podlegać spłacie w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty obowiązującego w banku w chwili spłaty.

Zgodnie z § 38 ust. 1 regulaminu odsetki, prowizje oraz opłaty miały być naliczane w walucie kredytu i podlegać spłacie w złotych przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut obowiązującego w Banku w chwili spłaty. W przypadku kredytu w walucie wymiennalnej, w celu ustalenia całkowitego kosztu i łącznej kwoty kosztów kredytu, miano stosować kurs sprzedaży waluty kredytu obowiązujący w Banku w chwili ustalenia kosztu. W przypadku konieczności ustalenia w walucie wysokości kosztu podanego w złotych miano stosować kurs kupna waluty kredytu obowiązujący w Banku w chwili ustalenia kosztu (§ 38 ust. 2 regulaminu). Zgodnie z § 40 ust 1-2 Regulaminu w przypadku kredytów walutowych lub przeznaczonych na spłatę kredytu walutowego może wystąpić różnica pomiędzy udzieloną, przewidzianą do wypłaty kwotą kredytu wyrażoną w złotych wynikającą z różnicy kursów walut. Ryzyko wystąpienia różnic kursowych ponosi Kredytobiorca. Kredytobiorca zobowiązuje się do pokrycia ewentualnej różnicy pomiędzy kwotą Kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna obowiązującym. Dniu złożenia wniosku o kredyt, a kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna z dnia wypłaty kredytu, niezbędna do zamknięcia inwestycji

W dniu podpisania umowy powodowie złożyli deklarację ubezpieczeniową niskiego wkładu kredytu.

Powodowie nie mieli wpływu na treść umowy i nie negocjowali żadnych jej postanowień. Z umową pobieżnie zapoznali się w dniu jej podpisania. Przedstawiciel banku w formie skrótowej przedstawił najważniejsze postanowienia umowy. Na chwilę podpisania umowy, powodowie nie mieli świadomości, że niektóre postanowienia umowy są niedozwolone. Zawierając umowę powodowie kierowali się zaufaniem do banku i byli przekonani, że oferta jaką otrzymali jest dla nich najkorzystniejsza w tamtym momencie.

Wypłata kredytu nastąpiła w dniu 09 lipca 2008 r. w trzech transzach w następujących wysokościach: I transza w wysokości 5.589,49 zł o równowartości 2.801,75 CHF (przy kursie kupna CHF:1,9950 zł); II transza w wysokości 65.507,56 zł o równowartości 32.835,87 CHF (przy kursie kupna CHF:1,9950 zł); III transza 131.015,12 zł o równowartości 65.671,74 CHF (przy kursie kupna CHF:1,9950 zł). W chwili wypłaty kredytu bank pobrał kwotę 810 CHF tytułem opłaty przygotowawczej.

Pismem z dnia 19 października 2020 r. powodowie powołując się nieważność umowy kredytu nr (...) z dnia 04 lipca 2008 r. wezwali pozwany bank w trybie reklamacji do zapłaty kwoty 197.332,78 zł stanowiącej sumę świadczeń

uiszczonych przez powoda na rzecz banku lub ewentualnie w przypadku uznania przez bank, że umowa jest ważna do zapłaty kwoty 74.928,75 zł oraz niezależnie do tego zapłaty kwoty 523,04 zł z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu. W piśmie z dnia 23 listopada 2020 r. bank poinformował, że brak jest podstaw do uznania roszczeń zgłoszonych w reklamacji i uznania, że wystąpiły okoliczności, które skutkowałyby unieważnieniem umowy w całości lub w części.

W okresie spłaty zobowiązania z tytułu umowy kredytu przez powodów, cena waluty franka szwajcarskiego sukcesywnie wzrastała, zarówno w Tabeli walut obowiązującej w pozwanym banku, jak i na światowym rynku walut, przekraczając wartość 4 zł. Wspomniany wzrost ceny franka szwajcarskiego miał relatywne przełożenie na wysokość spłacanych przez powodów rat. Powodowie cały czas spłacają raty kredytowe. Raty kredytu potrącane są przez bank z ich rachunku bankowego w złotych. Walutę kupują w kantorze. Od dnia 04 lipca 2008 r. do dnia 10 września 2020 r. powodowie wpłacili z tytułu rat kapitałowo odsetkowych kwotę 54.798,43 CHF (41.464 CHF – kapitał, odsetki 13.334,43 CHF). W okresie od 10 stycznia 2010 r. do 10 września 2020 r. powodowie wpłacili na rzecz pozwanego kwotę 155.986,93 zł z tytułu spłat rat kapitałowo-odsetkowych i innych świadczeń. Ponadto w dniu 05 sierpnia 2013 r. bank pobrał od powodów kwotę 511,58 zł z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu.

Pozwany (...) S.A. jest następcą prawnym Banku (...) S.A.

Powodowie mają świadomość skutków uznania nieważności umowy.

Powyższy stan faktyczny oparty został na całokształcie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym na powyżej przez Sąd Okręgowy dowodach z dokumentów. Dokumenty niewymienione (m. in k.179-184 umowa kredytu z bankiem (...), pismo z KNF na k. 52-53) stanowiły w ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy o niskim walorze przydatności. Podstawą rekonstrukcji stanu faktycznego stały się również zeznania powodów, które w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne. Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² §1 pkt 2 kpc pominął wniosek dowodowy naprowadzony w pozwie oraz odpowiedzi na pozew o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, jako mający wykazać fakty nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W sprawie nie zostały bowiem wskazane okoliczności, które uzasadniałyby potrzebę uzyskania wiadomości specjalnych. Wysokość świadczeń powodów wynika z przedłożonych przez obie strony dokumentów, których wiarygodności strony nie kwestionowały.

Dokonując oceny prawnej tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy uznał że roszczenia główne związane ze zwrotem nienależnie pobranych świadczeń będących konsekwencją ustalenia nieważności umowy kredytu hipotecznego w walucie wymiennej nr (...) z dnia 4 lipca 2008 r. zawartej przez strony niniejszego postępowania zasługiwały na uwzględnienie w całości.

W ocenie Sądu Okręgowego powodowie posiadają interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy kredytowej (art. 189 k.p.c). Stosunek prawny kwestionowany przez powodów nadal trwa, obie strony wykonują umowę. Tylko powództwo o ustalenie może w sposób definitywny rozstrzygnąć niepewną sytuację prawną powodów i zapobiec także na przyszłość możliwym sporom, a tym samym w sposób pełny zaspokoić interes prawny powodów. Ewentualne wydanie wyroku w sprawie o zapłatę nie usunie niepewności w zakresie wszelkich skutków prawnych, jakie wynikają lub mogą wynikać w przyszłości ze stosunku prawnego, którego istnienie strona powodowa kwestionuje. Powodowie posiadają interes prawny w wytoczeniu powództwa chociażby z tego powodu, że ze stosunku prawnego zawartego z pozwanym wynikają jeszcze inne, dalej idące skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest jeszcze aktualne.

Sąd Okręgowy podzielił podniesioną przez powodów argumentację, co do abuzywności postanowień § 1 ust 1 umowy, § 2 ust 3 umowy, § 18 ust 3 umowy, § 37 ust 1 i 2, § 40 ust 1-2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego (stanowiącego integralną część umowy kredytu) w zakresie określenia sposobu ustalenia kursu waluty indeksacyjnej określonego w Tabeli kursów walut obowiązującego w dniu wypłaty kwoty kredytu oraz w dniu dokonywania spłaty poszczególnych rat kredytu (art. 385¹ k.c.). Bezsporny był charakter konsumencki samej umowy. Kwota uzyskanego kredytu była przeznaczona przez powodów na cele mieszkaniowe. Kwestionowane klauzule umowne

nie podlegały jakiegokolwiek negocjacji, tylko zostały narzucone przez stronę pozwaną z zastrzeżeniem, iż brak zgody na zaproponowane postanowienia spowoduje, że do zawarcia umowy w ogóle nie dojdzie. Jednocześnie były one sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały interes powodów jako konsumentów. Na podstawie tych postanowień pozwany bank uzyskał prawo do samodzielnego, jednostronnego i zupełnie dowolnego, niepodlegającego żadnej weryfikacji ustalenia kursu waluty, który wpływał na wysokość zarówno wypłaconego kredytobiorcom kredytu jak i poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych. Klauzule indeksacyjną i zmiennego oprocentowania należało uznać za określające podstawowe świadczenia w ramach zawartej umowy, ponieważ wprost określają one wysokość świadczenia kredytobiorców.

Sąd Okręgowy zauważył też, że powodom nie wyjaśniono, jakie skutki dla wysokości ich zobowiązania wystąpią w sytuacji, gdy dojdzie do znacznej zmiany kursu franka szwajcarskiego. Bank wręcz zapewniał powodów, iż kredyt denominowany do waluty obcej jest produktem bezpiecznym, zaś waluta CHF stabilna.

Zdaniem Sądu Okręgowego w razie braku postanowień § 1 ust 1 umowy, § 2 ust 3 umowy, § 18 ust 3 umowy, § 37 ust 1 i 2 oraz § 40 ust 1-2 Regulaminu pozostała część umowy nie mogłaby funkcjonować, gdyż nie spełniałaby wymogów przewidzianych w art. 69 Prawa bankowego. W związku z tym taka umowa byłaby ukształtowana w sposób sprzeciwiający się ustawie, naruszając tym art. 353¹ k.c., co w konsekwencji prowadziło do nieważności całej umowy w oparciu o art. 58 § 1 k.c. Odwołując się do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Sąd Okręgowy wskazał także na brak podstaw do zastąpienia abuzywnych postanowień umowy jakimikolwiek innymi postanowieniami mogącymi wynikać z przepisów o charakterze dyspozytywnym. Powodowie w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 23 lipca 2021 r. oświadczyli, że wyrażają zgodę na unieważnienie umowy i mają świadomość jej skutków (k.198-199v). Sąd Okręgowy uznał zatem sporną umowę za definitywnie nieważną.

Za uzasadnione Sąd Okręgowy uznał także roszczenia o zapłatę. Skoro sporna umowa jest nieważna, to powodowie mogą żądać zwrotu kwot zapłaconych pozwanemu w jej wykonaniu. Świadczenia te nie, przy braku skutecznego zarzutu potrącenia ze strony pozwanego, nie mogą zostać zaliczone na poczet roszczenia pozwanego banku o zwrot jego świadczenia (teoria dwóch kondycji). Powodowie domagali się od pozwanego zapłaty kwoty 155.986,93 zł tytułem nienależnie spłaconych rat i innych świadczeń spełnionych w okresie od dnia 10.01.2011 r. do dnia 10.09.2020 r. oraz kwoty 511,58 zł składki ubezpieczenia niskiego wkładu. Przedstawione i niekwestionowane przez strony dowody z dokumentów (zaświadczenie pozwanego z dnia 8.10.2020 r. na k.40-44v, zestawienia spłaty powoda na k.54-58, historia spłat rat na k.150-155), potwierdzają, że powodowie we wskazanym okresie z tytułu rat wpłacili powyższą kwotę oraz że bank pobrał opłatę od ubezpieczenia niskiego wkładu. Kwoty te (w łącznej wysokości 156.498,51 zł) stanowią świadczenie nienależne podlegające zwrotowi przez pozwanego banku na rzecz powodów, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 sentencji wyroku. Odsetki ustawowe za opóźnienie zasądzono od dnia 24 listopada 2020 r., tj. dzień pod dniem, w którym pozwany zajął merytoryczne stanowisko w sprawie reklamacji złożonej przez powodów.

W punkcie 3 wyroku Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). W skład kosztów zasądzonych od pozwanego na rzecz powodów weszła kwota 1.000 zł opłaty od pozwu oraz kwota 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku o opłatach za czynności radców prawnych), a także opłata skarbową od pełnomocnictw w kwocie 34 zł. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, aby zasądzić na rzecz pełnomocnika powodów wynagrodzenie w stawce wyższej niż minimalna. Treści zawarte w obszernych pismach pełnomocnika stanowiły w przeważającej części polemikę i powielenie argumentacji pozwu.

Od wyroku Sądu Okręgowego apelację wywiódł pozwany (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. (k. 246-296, uzupełnienie k. 316-319), zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne i nieoparte jakimikolwiek dowodami ustalenie, że postanowienia Umowy i Regulaminu (w szczególności § 37 ust. 1 i 2 Regulaminu) można uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszające interesu konsumenta w sytuacji, gdy w sprawie na tą okoliczność nie został przeprowadzony jakikolwiek dowód, a tym samym Powód nie sprostał udowodnieniu okoliczności w postaci tego, iż konkretne kursy

wymiany walut rażąco odbiegały od kursów rynkowych, a tym samym stosowanie przez Pozwaną tabel kursowych prowadziło do rażącego pokrzywdzenia Powoda jak również, iż Pozwana mogła dowolnie kształtować kursy walut umieszczane w tabelach,

2. czego konsekwencją był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na bezpodstawnym przyjęciu przez Sąd I instancji, iż stosowanie przez Pozwaną tabel kursowych prowadziło do rażącego pokrzywdzenia interesu Powoda, godziło w dobre obyczaje oraz nierównomiernie rozkładało prawa i obowiązki stron Umowy przyznając bankowi prawo do jednostronnego kształtowania wysokości świadczenia;

3. naruszenie art. 235² § 1 pkt 2, 3 oraz 5 k.p.c. w zw. 278 § 1 - 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku Pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego jako dowodu, który ma wykazać fakt nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji, gdy tak powołany dowód z opinii biegłego był w niniejszej sprawie konieczny do przeprowadzenia, bowiem Sąd I instancji nie posiada wiedzy specjalnej w zakresie uwarunkowań rynków walutowych w 2008 roku jak też Sąd I instancji nie posiada wiedzy w zakresie funkcjonowania finansowania dłużnego w postaci umów kredytów hipotecznych, a tym samym nie jest w stanie samodzielnie ustalić, że postanowienia Umowy i Regulaminu (w szczególności § 37 ust. 1 i 2 Regulaminu) odwołujące się do tabel kursowych Pozwanej są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy kredytobiorców, z uwagi na to, iż rzekomo na ich podstawie Pozwana miała prawo do dowolnego kształtowania kursów kupna i sprzedaży waluty CHF na potrzeby rozliczeń kredytowych, a przez to rażąco krzywdziła Powoda, które to stwierdzenie jest niepoparte jakimkolwiek dowodem przeprowadzonym w sprawie, w szczególności w związku z zaniechaniem Sądu I instancji co do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu ekonomii i finansów, która to opinia biegłego mogłaby odpowiedzieć na pytanie czy Pozwana kiedykolwiek mogła kształtować albo w rzeczywistości kształtowała kursy wymiany walut w sposób całkowicie dowolny i oderwany od panujących w danej chwili warunków rynkowych, jak również iż takie ewentualne zachowanie Pozwanej prowadziło do rażącego pokrzywdzenia Powoda,

4. czego konsekwencją był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w postaci uznania przez Sąd I instancji, iż Pozwana mogła całkowicie dowolnie kształtować kurs franka szwajcarskiego, w konsekwencji czego mogła jednostronnie i bez żadnych ograniczeń określać świadczenie Powoda a tym samym, iż stosowane przez Pozwaną tabele kursowe w ramach wykonania Umowy doprowadziły do rażącego naruszenie interesów Powoda oraz ich stosowanie było sprzeczne z dobrymi obyczajami,

5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez stwierdzenie przez Sąd, że „bank może arbitralnie (bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych wskaźników), a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego obliczana jest wysokość zobowiązania kredytobiorców, a tym samym może wpływać na wysokość ich świadczenia”, w sytuacji gdy na powyższą okoliczność w niniejszej sprawie nie został przeprowadzony jakikolwiek dowód, w szczególności dowód z opinii biegłego, potwierdzający powyższe. Zdaniem Pozwanej saldo zadłużenia Powoda zostało jednoznacznie wyrażone w § 1 ust. 1 Umowy, a na jego wysokość nie miały wpływu wahania kursów walut. Powodowały one wyłącznie zmiany w zakresie ilości PLN wykorzystanych przez Powoda do spłaty zadłużenia w CHF, które to odwoływały się wyłącznie do sposobu wykonania zobowiązania, a nie zmieniały jego walutowego charakteru. Ponadto zdaniem Pozwanej wzrost kursu franka szwajcarskiego nie był możliwy do przewidzenia gdyż był pochodną decyzji podjętej przez Bank Centralny Szwajcarii, który jest podmiotem niezależnym od Pozwanej, a tym samym Pozwana nie była w stanie przewidzieć decyzji podejmowanych przez ww. podmiot;

6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez stwierdzenie przez Sąd, iż Bank nie poinformował Powoda o ryzyku walutowym związanym z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, w sytuacji gdy za wiarygodny w całości Sąd uznał dowód z przesłuchania Powoda A. K. (1), która zeznała, że Bank poinformował o ryzyku kursowym oraz o możliwości wzrostu kursu CHF;

7. czego konsekwencją był błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia w postaci uznania przez Sąd I instancji, iż Powód nie był prawidłowo poinformowany o ryzyku walutowym wynikającym z faktu zawarcia umowy kredytu walutowego we franku szwajcarskim jak również nie był świadomy takiego ryzyka;

8. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych w sprawie z pominięciem dokumentu Oświadczenie o ponoszeniu ryzyka walutowego i ryzyka zmiennej stopy procentowej dla kredytów budowlanych z dnia 20 czerwca 2008 roku (załącznik nr 5 do Odpowiedzi na Pozew), w sytuacji gdy z dokumentu tego wynika zarówno świadomość oraz wola Powodów co do zawarcia umowy kredytu w walucie wymiennej oraz poinformowanie Powodów przez Pozwaną o ryzyku walutowym w sposób wyczerpujący;

9. czego konsekwencją był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w postaci uznania przez Sąd I instancji, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż powodom jako kredytobiorcom nie wyjaśniono, jakie skutki dla wysokości ich zobowiązania wystąpią, gdy dojdzie do znacznej zmiany kursu franka szwajcarskiego,

10. naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż na banku spoczywał obowiązek informacyjny w zakresie poinformowania kredytobiorców o ryzyku walutowym, w tym w szczególności w zakresie szerszym niż przedstawiony w oświadczeniu o świadomości ryzyka walutowego (Załącznik nr 5 do Odpowiedzi na Pozew), w sytuacji gdy w momencie zawarcia Umowy żaden przepis prawa nie nakładał na Bank obowiązku udzielenia kredytobiorcy informacji związanych z zaciąganiem kredytem jak również nie określał ew. zakresu takich informacji. Przyjęcie poglądu o konieczności udzielenia rozległej informacji o ryzyku związanym z zaciąganiem kredytem (pomimo braku stosownego obowiązku wynikającego z przepisu prawa) prowadziłyby do zniesienia jakiegokolwiek odpowiedzialności konsumentów za podejmowane decyzje,

11. naruszenie art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez błędne oraz bezpodstawne przyjęcie przez Sąd I instancji, iż zawarta Umowa może zostać uznana za nieważną z uwagi na rzekomą niemożność określenia świadczenia Powoda w związku z pozostawieniem Pozwanej uprawnienia do określenia świadczenia Powoda wynikającego z Umowy jak również z uwagi na fakt, iż nieznaną była kwota wyrażona w PLN, którą Powód miał otrzymać od Pozwanej oraz kwota w PLN, którą Powód miał zwrócić Pozwanej, a tym samym iż Umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego, w sytuacji gdy, kwota kredytu udzielonego Powodowi została określona w sposób jednoznaczny w walucie CHF (waluta kredytu), a Pozwana nie mogła w sposób samodzielny wpływać na wysokość kapitału pozostałego do spłaty, jak także nie dysponowała uprawnieniem do samodzielnego kształtowania wysokości salda zadłużenia Powoda. Wahania kursów walut pozostają bez wpływu na saldo zadłużenia Powoda, które było jednoznacznie wyrażone w walucie CHF w § 1 ust. 1 Umowy. Wahania kursów walut wpływały wyłącznie na ilość PLN potrzebnych do spłaty raty wyrażonej w CHF (w sytuacji spłaty w PLN), jednakże sama rata i saldo zadłużenia były jednoznacznie określone (zawsze w walucie CHF). Pozwana nie miała wpływu na ogólnosięwiatowy wzrost kursu CHF. Tym samym zupełnie bezpodstawne są twierdzenia Sądu I instancji, iż poprzez rzekomo dowolne kształtowanie treści tabel kursowych Pozwana wpływała na saldo zadłużenia Powoda. Również Sąd I Instancji błędnie ustalił, iż pomiędzy kwotą określoną w umowie, a kwotą wypłaconą musi zachodzić tożsamość waluty. W orzecnictwie powszechnie dopuszczalne jest, w ramach swobody umów, rozróżnienie waluty wyrażenia zobowiązania od waluty jego wykonania, co nie wpływa na wysokość salda,

12. naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego poprzez bezpodstawne przyjęcie, że zawarta przez Powoda z poprzedniczką prawną Pozwanej Umowa, jest umową nieważną w całości z uwagi na fakt, iż świadczenia stron umowy kredytu nie zostały dokładnie oznaczone, w sytuacji, gdy w rzeczywistości świadczenia Stron umowy były jednoznacznie literalnie określone w walucie frank szwajcarski, a na ich wysokość nie miała wpływu ani Pozwana, ani bieżący kurs wymiany walut. Zobowiązanie Powoda zostało w umowie w sposób jednoznaczny określone w walucie frank szwajcarski i w tej samej walucie i tej samej kwocie powiększonej o odsetki umowne powinno zostać przez Powoda zwrócone na rzecz Pozwanej. W rzeczywistości Umowa zawierała w sobie wszystkie elementy przedmiotowo i podmiotowo istotne, które zostały wymienione w art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, a w szczególności Umowa określała jednoznacznie kwotę kredytu, walutę kredytu, oprocentowanie

(oparte o wskaźnik referencyjny właściwy dla waluty kredytu), zasady jego zmiany, cel kredytu i wysokość prowizji, tym samym świadczenia stron Umowy były oznaczone jednoznacznie w walucie frank szwajcarski, a ich wysokość nie mogła być samodzielnie modyfikowana przez Pozwaną. Należy odróżnić postanowienia określające świadczenie od postanowień regulujących sposób jego wykonania,

13. naruszenie art.385¹ k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że Umowa zawiera niedozwolone postanowienia nieuzgodnione indywidualnie z Powodem i tym samym, że jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy Powoda, w sytuacji gdy, umowa kredytu o treści Umowy była dopuszczalna w świetle obowiązujących przepisów prawa zarówno w dniu zawarcia Umowy jak i obecnie, a Powód był właściwie poinformowany o ryzyku zmiany kursu walut, co sprawia, że kwestionowane postanowienia nie można uznać za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. - Powód nie wykazał ani sprzeczności postanowień Umowy z dobrymi obyczajami, ani też rażącego naruszenia interesów Powoda w skutek zawarcia bądź wykonania Umowy,

14. naruszenie art. 385¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego w zw. z art. 65 § 1 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że w § 1 ust. 1 Umowy zawarto klauzulę abuzywną (klauzulę waloryzacyjną), w sytuacji gdy w rzeczywistości wskazane postanowienie w sposób jasny i zrozumiały wyraża kwotę i walutę zobowiązania. Usiłowanie wykazania przez Sąd I instancji, iż powyższe postanowienie jest niedozwolone, a Umowa jest umową kredytu złotówkowego stanowi nieuprawnioną ingerencję w treść Umowy i powoduje przekształcenie waluty zobowiązania;

15. naruszenie art. 358¹ § 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez przyjęcie, iż w Umowie zastosowano mechanizm waloryzacyjny, w sytuacji gdy wysokość świadczeń stron Umowy nie była uzależniona od zewnętrznych mierników wartości, których zmienność w czasie mogła wpływać na wysokość salda kredytu wskazanego w Umowie, a kredyt zawarty pomiędzy Stronami był kredytem denominowanym, nie indeksowanym. Saldo, w przeciwieństwie do kredytów indeksowanych, było jednoznacznie wyrażone w § 1 ust. 1 Umowy w walucie CHF, a na jego wysokość nie miały wpływu wahania kursów walut,

16. naruszenie art. 354 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 Prawo Bankowe w zw. z 385⁽¹⁾ § 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż bez postanowień odwołujących się do tabel kursowych Umowa nie może zostać utrzymana w mocy, a tym samym jest nieważna, w sytuacji gdy stwierdzenie braku możliwości wykonania Umowy w sytuacji stwierdzenia nieważności klauzul denominacyjnych (tj. odwołujących się do możliwości wypłaty oraz spłaty zobowiązania w walucie PLN) jest równoznaczne z uznaniem, iż zobowiązanie określone w walucie obcej (tj. zwrot kwoty kredytu wyrażonej w Umowie jednoznacznie w CHF - § 1 ust. 1 Umowy), nie może być w tej samej walucie spełnione (tj. poprzez zapłatę kwot bezpośrednio w walucie CHF). Zdaniem Pozwanej powyższe jest skutkiem usiłowania wykazania przez Sąd I Instancji złotówkowego charakteru zobowiązania co jest sprzeczne z treścią Umowy;

17. naruszenie art. 69 ust. 1 Prawa bankowego w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że postanowienia odwołujące się do tabel kursowych stanowią główne postanowienia Umowy, bez których Umowa nie może dalej funkcjonować, w sytuacji gdy w rzeczywistości zgodnie z ustalonym w orzecznictwie poglądem, pojęcie „głównych świadczeń stron" należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy, które to elementy w niniejszej sprawie określone zostały w przepisie art. 69 Prawa bankowego, zgodnie z którym głównym świadczeniem kredytodawcy jest oddanie do dyspozycji kredytobiorcom umówionej kwoty kredytu, w uzgodnionej walucie, na czas określony w umowie, z przeznaczeniem na określony cel, natomiast świadczeniem głównym kredytobiorcy jest zwrot wykorzystanego kredytu wraz odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz ewentualnie zapłata należnej prowizji od udzielonego kredytu. Ponadto zdaniem Pozwanej Umowa oraz Regulamin nie zawierają postanowień abuzywnych, a nawet jeśli Sąd I instancji rzeczywiście takie postanowienia w Umowie bądź Regulaminie by zidentyfikował (czemu Pozwana zaprzecza), to Sąd I instancji powinien przeprowadzić analizę możliwości dalszego wykonywania Umowy przez strony. Jak wskazano w wyroku TSUE z dnia 29 kwietnia 2021 roku C-19/20, sankcja nieważności nie jest sankcją przewidzianą przez Dyrektywę 93/13 jak również stwierdzenie nieważności nie może być uzależnione wyłącznie od żądania konsumenta,

18. naruszenie art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z 56 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego w zw. z art. 358 § 1 i 2 k.c. poprzez błędne przyjęcie przez Sąd I instancji, iż postanowienia odwołujące do tabel kursowych zawierają w sobie tylko i wyłącznie jedną normę w postaci zasad spłaty lub wypłaty kredytu, w sytuacji gdy w rzeczywistości klauzule przeliczeniowe w swojej treści zawierają dwie odrębne normy, pierwszą przewidującą możliwość spłaty lub wypłaty świadczenia w walucie polskiej (co jest powszechnie akceptowalne w orzecznictwie i doktrynie) oraz drugą wskazującą kurs po jakim dane przewalutowanie ma nastąpić (tj. kurs tabel banku);

19. naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 poprzez przyjęcie, iż wola konsumenta, który uważa, iż stwierdzenie nieważności całej umowy nie jest dla niego niekorzystne, przeważa nad wdrożeniem systemu ochrony, takiego jak zastąpienie nieuczciwego postanowienia i utrzymanie umowy w mocy, w sytuacji gdy zgodnie z najnowszym orzecznictwem TSUE ww. przepis nie może być interpretowany w ten sposób, iż przy dokonywaniu tej oceny sąd rozpoznający sprawę może oprzeć się wyłącznie na potencjalnie korzystnym dla konsumenta charakterze unieważnienia danej umowy w całości. Zatem, w świetle kryteriów przewidzianych w prawie krajowym, w konkretnym wypadku należy zbadać możliwość utrzymania w mocy umowy, której pewne klauzule zostały unieważnione,

20. naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 poprzez brak przeprowadzenia dowodu z przesłuchania Powoda, a tym samym brak odebrania oświadczenia o świadomości Powoda w zakresie skutków stwierdzenia nieważności Umowy. Konieczność odebrania takiego oświadczenia została przesądzona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku sygn. akt IIICZP 6/21;

21. naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na stwierdzeniu nieważności stosunku prawnego łączącego strony, w sytuacji gdy zasada trwania umowy konsumenckiej po eliminacji z niej postanowienia nieuczciwego oznacza, iż celem przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych nie jest uwolnienie się konsumenta od umowy konsumenckiej lub zwolnienia go z obowiązku rozliczenia wzajemnych świadczeń stron, ale uwolnienie go wyłącznie od postanowienia nieuczciwego i doprowadzenie do stanu sprawiedliwości i uczciwości kontraktowej. Należy zbadać możliwość utrzymania w mocy umowy, której pewne klauzule zostały unieważnione i, zgodnie z obiektywnym podejściem, nie jest dopuszczalne, aby sytuacja jednej ze stron umowy była uznana w prawie krajowym za rozstrzygające kryterium dotyczące przyszłego losu umowy,

22. naruszenie art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 5 k.c. poprzez pominięcie i niepoddanie stosowanej ocenie prawnej przez sąd I instancji faktu, iż Powód w toku procesu nie wykazał konkretnych naruszeń jego interesu (tym bardziej takich, które miałyby charakter naruszeń rażących), zaś Sąd I instancji orzekł na korzyść Powoda jedynie w oparciu o nieudowodnione twierdzenia zawarte w pozwie, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia zasad współżycia społecznego i stanowiło przejaw niezgodnego z prawem wykorzystania przez Powoda jego praw wynikających z Dyrektywy 93/13, bowiem Powód pomimo nie wykazania naruszenia jego interesów w oparciu o zaskarżony Wyrok uzyskał nieoprocentowany kredyt przy jednoczesnym braku zaoferowania świadczenia wzajemnego oraz osiągnięciu znacznego zysku w postaci zakupu i możliwości przeprowadzenia prac wykończeniowych w domu, którego obecna wartość znacznie przekracza kwotę, którą Powód otrzymał w ramach wypłaty kredytu przeznaczonego na powyższy cel,

23. naruszenie art. 5 k.c. poprzez wydanie orzeczenia aprobującego nadużycie praw podmiotowych przez Powoda, które w istocie prowadzi do uzyskania nieuprawnionego przysporzenia majątkowego tj. możliwości korzystania z kapitału Pozwanej bez jednoczesnego zaoferowania świadczenia wzajemnego na rzecz Pozwanej, który to kapitał został wykorzystany przez Powoda na sfinansowanie zakupu lokalu mieszkalnego przedstawiającego obecnie o wiele większą wartość niż w chwili zawarcia umowy, tj. w lipcu 2008 roku; co stanowi przejaw naruszenia zasad współżycia społecznego z uwagi na fakt, iż utrzymanie w mocy orzeczenia sądu I instancji nie tylko narusza zasady współżycia społecznego w relacjach pomiędzy Powodem a Pozwaną, ale także stanowi przejaw naruszenia powszechnie

obowiązujących zasad ekonomii, bowiem akceptacja działań Powoda doprowadzi do znacznego pokrzywdzenia tych osób, które w latach 2006 - 2008 zawierały umowy kredytów w PLN oprocentowanych według stawki WIBOR;

24. naruszenie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez bezpodstawne uznanie zasadności powództwa i orzeczenie na korzyść Powoda w ramach pkt I sentencji Wyroku obrazującego się w orzeczeniu obowiązku zapłaty przez Pozwaną na rzecz Powoda kwoty 156.498,51 PLN, w sytuacji gdy w ocenie Pozwanej w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki do uznania całości jak również chociażby części Umowy bądź Regulaminu za nieważne, a tym samym w sprawie brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz Powoda jakichkolwiek kwot pieniężnych od Pozwanej w ramach rzekomego świadczenia nienależnego realizowanego przez Powoda na rzecz Pozwanej, które obecnie wymagałoby zwrotu jakichkolwiek kwot pieniężnych na rzecz Powoda;

25. naruszenie art. 189 k.p.c. poprzez bezpodstawne stwierdzenie nieważności Umowy z uwagi na rzekome abuzywne postanowienia zawarte w Umowie z uwagi na fakt, iż w skutek zawarcia Umowy doszło do rażącego pokrzywdzenia Powoda, w sytuacji gdy Umowa oraz Regulamin nie zawierają postanowień abuzywnych, a nawet jeśli Sąd I instancji rzeczywiście takie postanowienia w Umowie bądź Regulaminie by zidentyfikował (czemu Pozwana zaprzecza), to Sąd I instancji powinien przeprowadzić analizę możliwości dalszego wykonywania Umowy przez strony. W tym zakresie Sąd I instancji błędnie zinterpretował uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. sygn. akt: III CZP 6/21, a z drugiej strony Sąd I instancji w całości pominął wyrok TSUE z dnia 29 kwietnia 2021 roku C-19/20.

W konsekwencji zarzutów procesowych oraz zarzutów co do błędu w ustaleniach faktycznych sprawy, w uzupełnieniu faktów opisanych w zarzutach, w ocenie Pozwanej faktami ustalonymi przez Sąd I instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy są następujące fakty:

- A. uznanie, iż saldo kredytu nie było jednoznacznie ustalone, a na jego wysokość miały wpływ wahania kursów walut;
- B. uznania, iż Umowa zawiera postanowienia, które mogą zostać uznane za abuzywne.
- C. uznania, iż w razie stwierdzenia abuzywności klauzul denominacyjnych Umowa nie może być dalej wykonywana.
- D. uznania, iż tabele kursowe stosowane przez Pozwaną w sposób rażący naruszały interesy Powoda jako konsumenta jak również, że samo ukształtowanie Umowy przez Pozwaną per se stanowiło naruszenie interesu Powoda jako konsumenta oraz było sprzeczne z dobrymi obyczajami.
- E. uznania, iż Powód nie był świadomy istnienia tabel kursowych, które służyły do rozliczeń w ramach spłaty rat, wynikających z umowy kredytu, w którym kwota kredytu wyrażona jest w walucie obcej oraz uznania, iż Powód nie miał świadomości, iż w przypadku wypłaty kredytu bądź spłaty rat w PLN obciążać będą go koszty stosowania przez bank kursu kupna CHF oraz kursu sprzedaży CHF.

W konsekwencji powyższych zarzutów pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie, w przypadku stwierdzenia iż regulamin bądź umowa zawiera w sobie postanowienia abuzywne, lecz do rozliczeń stron można stosować kurs średni NBP, o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie dokładnych fragmentów postanowień umowy lub regulaminu, które należy uznać za abuzywne oraz stwierdzenie zakresu stosunku prawnego łączącego powoda z pozwaną, a wynikającego z zawartej umowy, który w dalszym ciągu obowiązuje i w konsekwencji określenie wzajemnych świadczeń powoda i pozwanej istniejących w takim stosunku prawnym przy uwzględnieniu:

- a. zastosowania kursu średniego NBP poprzez przyjęcie, iż w zakresie w jakim postanowienia Umowy i Regulaminu odsyłają na etapie wypłaty kwot kredytu do kursów kupna walut obowiązujących w Banku możliwym jest stosowanie, w miejsce kursów kupna walut obowiązujących w Banku, kursu średniego NBP obowiązującego w dniu dokonania danej wypłaty, a w zakresie w jakim postanowienia Umowy i Regulaminu odsyłają na etapie spłaty poszczególnych rat kapitałowych i rat odsetkowych do kursów sprzedaży walut obowiązujących w Banku możliwym jest stosowanie,

w miejsce kursów sprzedaży walut obowiązujących w Banku, kursu średniego NBP obowiązującego w dniu dokonania danej spłaty; albo

b. możliwości spłaty - przez Powoda, od dnia zawarcia Umowy, rat kapitałowych oraz rat odsetkowych bezpośrednio w walucie kredytu tj. w walucie CHF oraz możliwości wypłaty kwoty kredytu bezpośrednio w walucie jego udzielenia (CHF), a tym samym poprzez usunięcia z treści stosunku prawnego łączącego strony wszelkich odesłań do kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w Banku i przyjęcie, iż wszelkie rozliczenia mogą być dokonywane zgodnie z pozostałą treścią Umowy, tj. bezpośrednio w CHF przy wykorzystaniu posiadanego przez Powoda rachunku bankowego prowadzonego w walucie CHF.

Ewentualnie, w przypadku uznania iż istnieje konieczność przeprowadzenia całego postępowania dowodowego od nowa o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z uwagi fakt, iż wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Pozwany wniósł także zasądzenie od powodów solidarnie na jego rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych i pozostawienie Sądowi I instancji do orzeczenia o tychże kosztach procesu w ramach postępowania odwoławczego, zaś w przypadku zmiany zaskarżonego wyroku, o ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem I instancji oraz o zasądzenie od solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Pozwany domagał się również uchylenia postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 lipca 2021 roku w przedmiocie pominięcia dowodu z opinii biegłego na okoliczności wskazane w pkt. 6 odpowiedzi na pozew oraz o dopuszczenie przez Sąd II instancji i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i finansów, celem udzielenia przez biegłego odpowiedzi na kwestie wskazane szczegółowo na s. 11-12 apelacji (k. 256-257),

W odpowiedzi na apelację (k. 325-334v, uzupełnienie k. 339) powodowie wnieśli o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej oraz zasądzenie od pozwanego na ich rzecz strony kosztów procesu za postępowanie odwoławcze wg norm przepisanych, w tym 4.050 zł kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym), wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku oddalającego apelację pozwanego do dnia zapłaty.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 29 czerwca 2022 roku (k. 351-352) strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja wywiedziona przez pozwanego okazała się bezzasadna i jako taka zgodnie z art. 385 k.p.c. została oddalona.

Na wstępie Sąd Apealcyjny wskazuje, że sprawy tzw. kredytów frankowych były już przedmiotem wielokrotnych rozstrzygnięć tut. Sądu. W sprawach tych (także z udziałem pozwanego banku) od dłuższego już czasu można mówić o ugruntowanej linii orzeczniczej, której wyrazem są m. in. wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 30.06.2022 r., I ACa 314/22; z 29.06.2022 r., I ACa 1029/21; z 31.05.2022 r., I ACa 896/21 z 31.05.2022 r., I ACa 77/22; z 27.05.2022 r., I ACa 738/21; z 29.04.2022 r., I ACa 701/21; z 21.04.2022 r., I ACa 1025/21; z 21.04.2022 r., I ACa 7/22; z 21.04.2022 r., I ACa 26/22; z 31.03.2022 r., I ACa 986/21; z 26.03.2022 r., I ACa 734/21; z 22.03.2022 r., I ACa 324/20; z 31.01.2022 r., I ACa 719/21; z 31.01.2022 r., I ACa 699/21; z 27.01.2022 r., I ACa 600/21; z 26.01.2022 r., I ACa 395/21; z 20.12.2021 r., I ACa 605/21; z 20.12.2021 r., I ACa 705/21; z 23.11.2021 r., I ACa 590/21; z 29.07.2021 r., I ACa 274/21 czy z 24.06.2021 r., I ACa 35/21 (przy czym powyższe wyliczenie ma charakter wyłącznie przykładowy, a podobnych rozstrzygnięć jest dużo więcej) oraz orzeczenia cytowane w dalszej części niniejszego uzasadnienia. Tezy apelacji były z przywołaną linią orzeczniczą sprzeczne; zarazem skarżący nie przedstawił żadnych nowych i przekonujących argumentów, które uzasadniałyby odejście od utrwalonych poglądów w zakresie abuzywności kwestionowanych przez powodów klauzul spreadowych i wpływu tej okoliczności na ważność całej umowy kredytowej. Apelacja banku została

sporządzona w sposób typowy dla podobnych spraw; zasadniczo ograniczała się ona do obszernego (lecz w dużej mierze abstrakcyjnego, zredagowanego w oderwaniu od realiów konkretnej sprawy i mechanicznie powielonego) uzasadnienia stanowiska skarżącego. Zasadniczych konkluzji wyprowadzonych przez skarżącego z licznie cytowanych przez niego orzeczeń (wskutek ich nieaktualności, błędnej interpretacji przez pozwanego czy też po prostu dlatego, że wyrażone w nich poglądy nie są trafne) Sąd Apelacyjny zdecydowanie nie podziela.

W postępowaniu cywilnym obowiązuje model apelacji pełnej (cum beneficio novorum). Sąd drugiej instancji nie jest związany przedstawionymi w apelacji zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąza go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (vide uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z 31.01.2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6 poz. 55, Prok.i Pr.-wkl. 2009/6/60, LEX nr 341125). Postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację postępowania przed sądem pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny jako sąd meriti nie ogranicza się do kontroli zaskarżonego orzeczenia w świetle podniesionych zarzutów, lecz ponownie rozpoznaje merytorycznie całą sprawę w granicach zaskarżenia (vide wyrok SA w Katowicach z 24.01.2020 r., III AUa 1920/18, LEX nr 2855230; wyrok SN z 9.08.2019 r., II CSK 342/18, LEX nr 2784000; wyrok SN z 10.05.2018 r., II PK 73/17, LEX nr 2555098; wyrok SN z 1.03.2018 r., III UK 35/17, LEX nr 2497574; wyrok SA w Szczecinie z 11.05.2017 r., I ACa 52/17, LEX nr 2335170; wyrok SA w Białymstoku z 24.02.2017 r., I ACa 1020/15, LEX nr 2256817; wyrok SN z 6.10.2016 r., III UK 270/15, LEX nr 2139253).

Z przewidzianego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika jedna konieczność odrębnego omówienia w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Wystarczy, jeśli sąd II instancji odniesie się do zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem rozstrzygnięcia (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 11.02.2021 r., I CSK 709/20, LEX nr 3120594 i powołane tam orzecznictwo). Jeżeli zarzuty apelacyjne są ponadprzeciętnie rozbudowane, można je rozważać łącznie, chwytając oś problemu, byleby podsumować je stanowczą puentą z wyjaśnieniem, dlaczego tego rodzaju argumentacja nie jest zasadna (postanowienie SN z 17.11.2020 r., I UK 437/19, LEX nr 3080392). Sąd nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska co do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, jeżeli nie mają one istotnego znaczenia dla tego rozstrzygnięcia (zob. wyroki SA w Szczecinie z 19.01.2021 r., I ACa 505/19, LEX nr 3184013; z 14.03.2019 r., I ACa 795/18, LEX nr 2668040; z 4.07.2018 r., I ACa 638/17, LEX nr 2549912 i z 30.05.2018 r., I AGa 115/18, LEX nr 2529544, a także wyrok SN z 29.10.1998 r., II UKN 282/98, OSNP 1999, nr 23, poz. 758, LEX nr 38240). Na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym znajduje swoje odpowiednie zastosowanie przepis § 2 art. 327⁽¹⁾ k.p.c., według którego uzasadnienie wyroku sporządza się w sposób zwięzły – tak T. Wiśniewski [w:] D. Dończyk, J. Iwulski, G. Jędrejek, I. Koper, G. Misiurek, M. Orecki, P. Pogonowski, S. Sołtysik, D. Zawistowski, T. Zembrzuski, T. Wiśniewski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom. II. Artykuły 367–505(39), Warszawa 2021, art. 387. Powyższe ma szczególne znaczenie w sprawach dotyczących kredytów waloryzowanych kursem franka szwajcarskiego, gdzie objętość pism procesowych banków często wykracza ponad rzeczywistą potrzebę, nie przekładając się jednak na zasadność zawartej w nich argumentacji. Apelacja wywiedziona przez pozwanego w niniejszej sprawie jest tego jaskrawym przykładem.

Wbrew postawionym przez pozwanego zarzutom Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie poddał zgromadzone dowody ocenie mieszczącej się w ramach wyznaczonych art. 233 § 1 k.p.c. i w oparciu o tak zgromadzone i oceniony materiał dowodowy poczynił w badanej sprawie trafne ustalenia faktyczne. Ustalenia te Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje i przyjmuje za własne, zgodnie z art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. czyniąc je niniejszym częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania. Niemal wszystkie, zdaniem skarżącego nieprawidłowo ustalone fakty, wymienione w lit. A-E na s. 9-10 apelacji (k. 254-255) stanowiły zresztą w istocie oceny prawne Sądu Okręgowego. Jedynie okoliczność z lit. E, tj. że powodowie nie byli świadomi istnienia tabel kursowych służących do rozliczeń w spłaty wynikających z umowy kredytu rat oraz że nie mieli świadomości, iż w przypadku wypłaty kredytu bądź spłaty rat w złotych będzie ich obciążać spread walutowy, stanowiła ustalenia faktyczne sensu stricto. Nie miała ona jednak żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej

sprawie. Świadomość konsumenta nie jest bowiem w żadnym układzie przesłanką abuzywności klauzuli w świetle art. 385¹ § 1 k.c.

I tak, ustalenie, że kwestionowane postanowienia umowy kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta (zarzut 1) jest subsumpcją art. 385¹ § 1 k.c., a nie ustaleniem stanu faktycznego w oparciu o ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów (art. 233 § 1 kpc). Sąd orzekający w sprawie najpierw ustala stan faktyczny, a dopiero później dokonuje jego prawnej oceny (por. wyrok SN z 24.06.2020 r., IV CSK 607/18, LEX nr 3048217; wyrok SA w Katowicach z 10.04.2014 r., V ACa 872/13, LEX nr 1480419 czy wyrok SN z 26.03.1997 r., II CKN 60/97, OSNC 1997/9/128, LEX nr 30156). Nie można podważać ustaleń faktycznych za pomocą zarzutu obrazy prawa materialnego. Błędne zastosowanie prawa materialnego (bo taki był rzeczywisty charakter zarzutu 1) nie może zatem prowadzić do błędów w ustaleniach faktycznych (zarzut 2).

Na uwzględnienie nie zasługiwał też zarzut 3, dotyczący naruszenia art. 235² § 1 pkt 2, 3 oraz 5 k.p.c. w zw. 278 § 1 - 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Ustalenie, czy bank miał pełną dowolność w ustalaniu kursów walut wymaga jedynie analizy treści samej umowy, a nie wiedzy specjalnej biegłego. Z kolei rynkowość kursów franka szwajcarskiego stosowanych przez pozwanego bank nie ma na gruncie rozpoznawanej sprawy żadnego znaczenia. Liczy się bowiem to, że pozwany mógł skorzystać z zastrzeżonego dlań dyskryminacyjnego uprawnienia, a nie, czy faktycznie to uczynił. W świetle art. 385² k.c. ceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. W prawnym znaczeniu nie może bowiem w ogóle dojść do wykonania nieważnej umowy (*quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere*; por. wyrok SA w Katowicach z 8.04.2022 r., I ACa 896/20, LEX nr 3339011; wyrok SA w Warszawie z 12.01.2022 r., V ACa 608/21, LEX nr 3329493; wyrok SA w Gdańsku z 28.09.2021 r., V ACa 396/21, LEX nr 3334527; wyrok SA w Katowicach z 10.11.2020 r., I ACa 165/19, LEX nr 3120061; wyrok SA w Warszawie z 23.10.2019 r., V ACa 567/18, LEX nr 2761603 oraz wyrok SA w Warszawie z 12.02.2020 r., V ACa 297/19, LEX nr 2977478). Zbędne byłoby również przeliczanie zobowiązania powodów z wykorzystaniem kursu średniego NBP czy przy założeniu spłaty w PLN z jednoczesnym utrzymaniem oprocentowania wg stopy LIBOR. Przyczyny takiego stanu rzeczy wyjaśnione zostaną w dalszej części uzasadnienia.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z umową kredytu denominowanego. Kwota kredytu została bowiem wyrażona w walucie obcej (§ 1 ust. 1 umowy, k. 28), ale jego wypłata i spłata następowała już w złotych (§ 4 ust. 1 zdanie drugie umowy, k. 28v oraz § 37 Regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego, k. 39). Odróżnienie kredytu indeksowanego od denominowanego (oba te rodzaje kredytów określa się niekiedy łącznie mianem waloryzowanych kursem waluty obcej) nie jest zresztą z punktu widzenia niniejszej sprawy rozstrzygające. W sposób niezrozumiały wywodził skarżący w zarzucie 15, że wysokość świadczeń stron umowy nie była uzależniona od zewnętrznych mierników wartości. Kredyt denominowany jest, tak samo jak kredyt indeksowany, kredytem złotowym waloryzowanym kursem waluty obcej. Mechanizm waloryzacji, jeśli odsyła do kursu waluty jednostronnie ustalanego przez bank, ma charakter abuzywny i nie ma w tym kontekście znaczenia, czy przybrał on formę indeksacji, czy denominacji. Najistotniejsze, by odróżnić kredyt waloryzowany (indeksowany, denominowany) od walutowego, co błędnie utożsamiał pozwany w zarzucie 11. Sporna umowa zachowuje charakter kredytu w PLN, tyle że wprowadzono do niej mechanizm waloryzacji świadczeń stron do waluty obcej w postaci CHF.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Punktem wyjścia do dalszych rozważań związanych ze stosowaniem tego przepisu jest okoliczność, iż powodowie są konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c.. Okoliczność ta jest w świetle § 1 ust. 3 umowy (k. 28) oraz przesłuchania powodów (rozprawa z dnia 23 lipca 2021 roku, k. 198-200) niewątpliwa. W ocenie Sądu Apelacyjnego postanowienia § 37 ust. 1 i 2 Regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego (k. 39),

znajdującego zastosowanie do spornej umowy z zakresie nią nieuregulowanym (§ 17 pkt 1 umowy, k. 30v) prawidłowo zostały uznane przez Sąd Okręgowy za niedozwolone (abuzywne). Przyznawały one bowiem pozwanemu bankowi prawo do niczym nieograniczonego wpływania na wysokość zobowiązania powodów poprzez jednostronne określanie wiążącego na gruncie umowy kursu CHF/PLN (zarzuty 5 i 11).

Bezasadnie skarżący podnosił, że powodowie nie wykazali rażącego naruszenia ich interesów przez sporne klauzule (zarzuty 1-2 oraz 13). Ocena na gruncie art. 385¹ § 1 k.c. klauzul waloryzacyjnych pozostawiających bankowi dowolność w ustalaniu kursów walut jest już w orzecznictwie ugruntowana (tak np. wyroki Sądu Najwyższego z 11.12.2019 r., V CSK 382/18, LEX nr 2771344; z 27.11.2019 r., II CSK 483/18, LEX nr 2744159; z 7.11.2019 r., IV CSK 13/19, LEX nr 2741776; z 4.04.2019 r., III CSK 159/17, LEX nr 2642144 czy z 9.05.2019 r., I CSK 242/18, LEX nr 2690299). Przyjmuje się, że rażące naruszenie interesów konsumenta wynika per se z ustalenia sposobu przeliczania ich zobowiązania w dany sposób. Abuzywnością objęty jest cały mechanizm waloryzacyjny, odwołujący się do kursu walut ogólnie ustalonego przez kredytujący bank. Klauzula ryzyka walutowego (walutowa) oraz klauzula kursowa (spreadowa) stanowią (wbrew zarzutowi 18) nierozdzielalną całość. Wystarczy, że jedna tych klauzul uznana za abuzywną, aby cały mechanizm indeksacji został uznany za niedozwoloną klauzulę umowną (por. wyrok SA w Gdańsku z 9.06.2021 r., V ACa 127/21, LEX nr 3209709 oraz orzeczenia Sądu Najwyższego, do których ów się odwołuje). Powyższych konkluzji nie zmienia treść art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego, ponieważ nie umożliwia on klientom banku zakwestionowania jednostronnej decyzji o ustaleniu kursu.

Pozwany nie sprostął ciężącemu nań na mocy art. 385¹ § 4 k.c. obowiązkowi dowiedzenia, że sporne klauzule zostały uzgodnione indywidualnie. Z zeznań powódki na rozprawie w dniu 23 lipca 2021 roku (k. 199) wprost wynika że podczas zawierania kwestionowanej umowy strony nie prowadziły żadnych negocjacji. Brak możliwości negocjowania warunków umów kredytowych przez konsumentów jest zresztą faktem notoryjnym. Są to typowe umowy adhezyjne, gdzie wybór kredytobiorcy ogranicza się do zaakceptowania warunków ogólnie narzuconych przez bank bądź rezygnacji z zawarcia umowy. Trudno zresztą mówić o indywidualnym uzgodnieniu z powodami postanowień zawartych nie w samej umowie, a w regulaminie kredytowania, przeznaczonym do stosowania wobec wszystkich klientów pozwanego banku.

Zgodzić trzeba się też z Sądem Okręgowym, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji i mechanizmu przeliczeń określają główne świadczenia kredytobiorcy (zarzut 17). Stanowisko to dominuje obecnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki z 3.02.2022 r., II CSKP 459/22, LEX nr 3303544; z 2.06.2021 r., I CSKP 55/21, LEX nr 3219740 czy z 30.09.2020 r., I CSK 556/18, LEX nr 3126114). Nie oznacza ono jednak niedopuszczalności badania abuzywnego charakteru klauzuli denominacyjnej, ponieważ nie została ona określona w sposób jednoznaczny. Ani umowa, ani Regulamin kredytu hipotecznego i budowlanego nie precyzują zasad ustalania wiążących na gruncie umowy kursów walut. Powodowie zostali tym samym de facto obciążeni ukrytą prowizją o niesprecyzowanej i zależnej jedynie od woli banku wysokości. Skoro wysokość ta nie była możliwa do ustalenia na podstawie analizy treści umowy, to o jednoznaczności kwestionowanych postanowień mowy być nie może (zarzut 14).

Konkludując, klauzula denominacyjna (podobnie jak wszystkie inne postanowienia umowy i regulaminu kredytu odwołujące się do bankowej tabeli kursów walut obcych jako wiążącego dla kredytobiorców przelicznika wysokości zobowiązania) mają charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Utraty abuzywnego charakteru przez sporne postanowienia nie spowodowało wejście w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984). Regulacje przywołanej ustawy odnoszą się jedynie do niezbędnych elementów umowy kredytowej oraz uzupełnienia umów zawartych przed wprowadzeniem do Prawa bankowego art. 69 ust. 2 pkt 4a. Nie mogą natomiast stanowić argumentu, że doszło do sanowania istniejącej w dacie zawarcia umowy abuzywności postanowień umowy w tym zakresie (tak wyrok SA w Katowicach z 28.01.2022 r., I ACa 23/21, LEX nr 3321766; wyrok SA w Gdańsku z 9.06.2021 r., V ACa 127/21, LEX nr 3209709; wyrok SA w Szczecinie z 11.02.2021 r., I ACa 646/20, LEX nr 3164510; wyrok SN z 4.04.2019 r., III CSK 159/17, LEX nr 2642144).

Całkowicie nietrafny okazał się zarzut 10 apelacji, dotyczący przedkontraktowego obowiązku informacyjnego pozwanego banku w zakresie ryzyka walutowego. Jak Sąd Najwyższy wyjaśnił w wyroku z 30.06.2020 r., III CSK 343/17, OSNC 2021/2/13, LEX nr 3067000 dla oceny abuzywności postanowienia istotne znaczenie ma nie tylko jego treść, ale także okoliczności zawarcia umowy oraz (wymagana przez art. 385 § 2 zdanie pierwsze k.c. i art. 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich) transparentność postanowienia (zob. też uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z 20.06.2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019/1/2, LEX nr 2504739). Ocena transparentności postanowienia nie może być zawężona do jego zrozumiałości pod względem formalnym i gramatycznym i powinna uwzględniać całokształt istotnych okoliczności faktycznych, w tym także dotyczących procesu negocjacji, informacji udzielonych przed zawarciem umowy, reklamy i innych form zachęty (por. motyw 16 preambuły dyrektywy 93/13; pkt 70-71 i 74 wyroku TSUE z 30.04.2014 r., C-26/13, Á. K., Hajnalka K. R. v. OTP Jelzálogbank Zrt, ZOTSiS 2014/4/I-282, LEX nr 1455098; pkt 73 i 75 wyroku TSUE z 26.02.2015 r., C-143/13, B. M., Ioana O. M. v. SC Volksbank România SA, ZOTSiS 2015/2/I-127, LEX nr 1649364; pkt 40-41 wyroku TSUE z 23.04.2015 r., C-96/14, Jean-Claude V. H. v. CNP Assurances SA, ZOTSiS 2015/4/I-262, LEX nr 1665990).

Recypując powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy trzeba dojść do wniosku, że pozwany zobowiązany był przed zawarciem umowy przedstawić powodom jasną i zrozumiałą informację o możliwych negatywnych konsekwencjach zaciągnięcia kredytu denominowanego do waluty obcej. W szczególności, bank powinien był wyjaśnić powodom nieograniczony charakter ryzyka walutowego, a następnie zezemplifikować (posługując się np. symulacjami wysokości raty) skutki wzrostu kursu franka dla wysokości ich zobowiązania. W rozpoznawanej sprawie pozwany nie tylko tego obowiązku nie wypełnił (zarzut 13), ale i skierował do powodów przekaz dezinformujący, zaburzający ich percepcję ryzyka. Z zeznań powódki (k. 198v-199) wynika bowiem, że choć powodom przekazano że istnieje ryzyko kursowe (zarzuty 6-7), to jednak nie objaśniono jego zakresu. Kredyt denominowany do CHF został powodom przedstawiony jako korzystniejszy, a sam frank jako waluta bezpieczna. Powodowie nie otrzymali materiałów informacyjnych ani symulacji wzrostu zadłużenia w razie zmiany kursu. Takiego rodzaju przekaz (z jednej strony niepełny, z drugiej zaś wprowadzający w błąd), nie stanowi należytego wypełnienia przedkontraktowego obowiązku informacyjnego banku.

Powyższej oceny wbrew zarzutom 8-9 nie zmienia fakt podpisania przez powodów lapidarnych oświadczeń o ponoszeniu ryzyka walutowego (k. 143-144). Nie spełnia bowiem kryterium rzetelności poprzestanie na odebraniu pisemnego oświadczenia o tym, że kredytobiorca świadomy jest ryzyka kursowego (wyrok SA w Katowicach z 3.06.2022 r., I ACa 474/21, LEX nr 3358387; wyrok SA w Warszawie z 16.11.2021 r., I ACa 651/19, LEX nr 3306446; wyrok SA w Gdańsku z 19.01.2021 r., I ACa 505/20, LEX nr 3190312). Nie można się też zgodzić ze skarżącym, że zaaprobowanie nakreślonej wyżej linii orzeczniczej doprowadzi do zniesienia jakiegokolwiek odpowiedzialności konsumentów za podejmowane decyzje. Odpowiedzialność tę konsumenci jak najbardziej ponosić powinni. System ochrony konsumenta zakłada stosowanie modelu konsumenta świadomego, wyedukowanego, aktywnego i krytycznie analizującego otrzymywane informacje (tzw. konsument oświecony). Nie sposób jednak abstrahować od oczywistej nierównowagi pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, w rezultacie której ten drugi jest zmuszony w mniejszym bądź większym stopniu zaufać pierwszemu (co też uczynili powodowie, traktujący bank jako instytucję zaufania publicznego). Aby uważny i świadomy konsument miał co krytycznie analizować, musi najpierw otrzymać od przedsiębiorcy wyczerpujące i rzetelne informacje. W niniejszej sprawie powodowie otrzymali natomiast od banku przekaz fragmentaryczny, a do tego wprowadzający w błąd co do bezpiecznego charakteru waluty denominacji.

Prawidłowo też Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że zastosowanie przez bank abuzywnej klauzuli dotyczącej sposobu przeliczania świadczenia stron umowy kredytu wyrażonego w walucie polskiej na walutę obcą stanowi samoistną i wystarczającą przesłankę nieważności umowy. Art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (pkt 1 sentencji wyroku TSUE z dnia 3.10.2019 r., C-260/18, K. i J. Dziubak v. Raiffeisen Bank International AG, Dz.U.U.E.C.2019/413/11, LEX

nr 2723333 oraz pkt 85 wyroku TSUE z 29.04.2021 r., C-19/20, I.W. i R.W. v. Bank BPH S.A., Dz.U.UE.C.2021/278/15, LEX nr 3166094). Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków, to takie uprawnienie przyczyniłoby się do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców. Nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców (pkt 54 wyroku TSUE z 26.03.2019 r. w połączonych sprawach C-70/17, Abanca Corporación Bancaria SA v. A. G. S. Santos i C-179/17, Bankia SA v. A. A. L. Mendoza i V.Y. Rodríguez Ramírez, Dz.U.UE.C.2019/187/6, LEX nr 2636811. Także Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (vide wyrok z 3.02.2022 r., II CSKP 975/22, LEX nr 3303543; z 27.07.2021 r., V CSKP 49/21, LEX nr 3207798 oraz z 2.06.2021 r., I CSKP 55/21, LEX nr 3219740).

Orzecznictwo dopuszczające uzupełnianie niekompletnej umowy przepisami dyspozytywnymi lub stosowaniem analogii z art. 58 § 3 k.c. ma już wymiar historyczny. Obecnie przyjmuje się, że w razie uznania klauzuli waloryzacyjnej (indeksacyjnej, denominacyjnej) za niedozwoloną, sąd powinien rozważyć dwie możliwości rozstrzygnięcia: [1] stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, oraz [2] przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia (vide wyroki SN z 27.11.2019 r., II CSK 483/18, LEX nr 2744159 i z 29.10.2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64, LEX nr 2732285). Możliwość zastąpienia przez sąd krajowy nieuczciwego postanowienia przepisem prawa krajowego o charakterze uzupełniającym w celu dalszego istnienia umowy jest przy tym ograniczona do przypadków, w których rozwiązanie umowy jako całości naraziłoby konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, wobec czego ten ostatni poniósłby negatywne konsekwencje (zob. pkt 54 wyroku TSUE z 14.03.2019 r., C-118/17, Dunai v. Erste Bank Hungary ZRT., LEX nr 2631770, a także pkt 74 wyroku z 7.08.2018 r., C-96/16, Santander SA v. Dembie oraz Bonet i Cortés v. Banco de Sabadell SA., ZOTSiSPI 2018, nr 8, poz. I-643, LEX nr 522693963 czy pkt 61 wyroku z 20.09.2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő ZRT v. Ilyés i KISS., ZOTSiS 2018, nr 9, poz. I-750, LEX nr 522693870).

Jednakże w określonych okolicznościach konsument - kredytobiorca może uznać, że jeżeli wyeliminowanie klauzuli niedozwolonej prowadziłoby do unieważnienia umowy, to woli on jej utrzymanie i jednocześnie utrzymanie w mocy całej umowy. Wzywając konsumenta do zajęcia stanowiska sąd powinien poinformować go o konsekwencjach prawnych wynikających z unieważnienia w całości zawartej umowy kredytowej oraz podobnie, o skutkach uznania za nieważną klauzuli niedozwolonej, z utrzymaniem w mocy pozostałej treści tej umowy, a konsument winien oświadczyć, które rozwiązanie wybiera jako dla niego korzystniejsze (por. m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 lutego 2013 r., C 472/11, Banif Plus Bank Zrt przeciwko Csabie Csipailowi, pkt 31, 35, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 27/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018, nr 7-8, poz. 79). Z powyższych rozważań wprost wynika bezzasadność zarzutu 21, opartego na założeniu o konieczności dążenia do utrzymania spornej umowy w mocy.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 23 lipca 2021 roku pouczył powodów o konsekwencjach uznania umowy za nieważną. Po otrzymaniu pouczeń powodowie podtrzymali żądanie stwierdzenia nieważności umowy (k. 198v in fine, k. 199v in principio). Sąd Apelacyjny nie doszukał się przyczyn, dla których jednoznacznie wyrażona wola odpowiednio poinformowanych o skutkach uwzględniania ich żądania powodów miałaby nie być miarodajna. Jednocześnie, żądanie stwierdzenia nieważności umowy odpowiada prawu; brak było zatem podstaw do zarzucenia Sądowi Okręgowemu, iż oparł się on wyłącznie na stanowisku jednej ze stron procesu (zarzut 19). Na marginesie można odnotować, że zarzut 20 apelacji, kwestionujący nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania powodów i niepouczenie ich o skutkach ustalenia nieważności umowy, całkowicie nie przystaje do realiów faktycznych niniejszej sprawy. Prawdopodobnie został on omyłkowo skopiowany z apelacji wniesionej przez bank w innym postępowaniu. Dowodzi to tylko sygnalizowanego już przez Sąd Apelacyjny faktu, że wniesiona w niniejszej sprawie

apelacja stanowi w istocie kompilację zaczerpniętych z różnych źródeł poglądów pozwanego, a nie merytoryczne pismo zorientowane na wytknięcie Sądowi Okręgowemu popełnionych uchybień. Objętość uzyskanego w ten sposób pisma nadaje mu cechy raczej dysertacji naukowej niż środka zaskarżenia, w najmniejszym stopniu nie przekładając się jednak na słuszność stanowiska wnoszącego.

W świetle powyższego, nie można było kursu waluty jednostronnie ustalonego przez bank zastąpić kursem średnim ogłoszonym przez NBP, stosując art. 358 § 2 k.c., który zresztą w dacie zawarcia spornej umowy był skreślony. Wbrew argumentacji z pkt 104-105 uzasadnienia apelacji (k. 289) podstawą prawną wprowadzenia do umowy średniego kursu Narodowego Banku Polskiego nie mogą być też art. 41 Prawa wekslowego czy art. 251 Prawa upadłościowego. Przepisy te dotyczą zupełnie innej problematyki i nie znajdują zastosowania do analizowanego stanu faktycznego. Nie można też utrzymać w mocy umowy poprzez wprowadzenie jako zasady spłaty zobowiązania kredytobiorców bezpośrednio we franku szwajcarskim (zarzut 16). Takiego rodzaju rozstrzygnięcie oznaczałoby zbyt daleko idącą ingerencję w istotę zobowiązania, skutkującą przekształceniem go (wbrew woli kredytobiorców oraz w oderwaniu od kontekstu gospodarczego, w którym osiągający dochody w walucie polskiej powodowie potrzebowali także kredytu w złotych) w węzeł obligacyjny innego rodzaju.

Wbrew zarzutom 22-23, uwzględnieniu żądania powodów nie stoi także na przeszkodzie treść art. 5 k.c. Nie ma znaczenia, czy rzeczywistą przyczyną wytoczenia przedmiotowego powództwa jest abuzywność kwestionowanych postanowień umownych, czy też (będący faktem notoryjnym) istotny wzrost kursu CHF. W istocie, gdyby nie uwolnienie kursu franka przez Szwajcarski Bank Narodowy w styczniu 2015 roku, problem ważności kredytów waloryzowanych tą walutą być może nigdy by nie powstał. Z drugiej jednak strony, gdyby banki konstruowały wzorce umów zgodnie z prawem, a na etapie kontraktowania należycie pouczyły przyszłych kredytobiorców o możliwych konsekwencjach różnic kursowych, samo osłabienie złotego względem franka nie wiązałoby się dla nich z tak daleko idącymi negatywnymi konsekwencjami. Zgodnie z tzw. zasadą czystych rąk na naruszenie zasad współżycia społecznego nie może się powoływać osoba, która sama je narusza (zob. wyrok SA w Krakowie z 17.02.2020 r., I ACa 670/19, LEX nr 3036466; postanowienie SN z 26.05.2020 r., I PK 145/19, LEX nr 3028843; wyrok SN z 11.05.2016 r., I PK 134/15, LEX nr 2050669) czy wyrok SA w Szczecinie z 10.06.2015 r., I ACa 148/15, LEX nr 1793887). W niniejszej sprawie to bank najpierw zaniechał dopełnienia obowiązków informacyjnych względem powodów, a następnie narzucił im zawierający klauzule niedozwolone wzorec umowy. Nie może zatem powoływać się na nieprzestrzeżenie przez powodów zasad współżycia społecznego, które sam wcześniej rażąco naruszył. Odmienna argumentacja z pkt 6-10 uzasadnienia apelacji (k. 261-263) nie zasługuje na podzielenie.

Powodowie mają również interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., by domagać się ustalenia nieważności umowy kredytu, pomimo że jednocześnie wystąpili z roszczeniem o zapłatę należności wynikających z tej umowy jako świadczeń nienależnych. W istocie, co do zasady nie ma interesu prawnego w popieraniu żądania z art. 189 k.p.c. ten, komu przysługuje roszczenie dalej idące, na przykład o zasądzenie świadczenia (postanowienie SN z 1.09.2021 r., IV CSK 572/20, LEX nr 3289085; wyrok SA w Warszawie z 29.09.2020 r., V ACa 78/20, LEX nr 3144348; wyrok SA w Warszawie z 11.09.2020 r., VII AGa 815/19, LEX nr 3115661; wyrok SA w Szczecinie z 31.07.2020 r., I ACa 9/20, LEX nr 3115648; wyrok SA w Warszawie z 26.02.2020 r., V ACa 469/18, LEX nr 2977480). Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnie. Brak interesu prawnego wystąpi jedynie wówczas, gdy wyrok zasądzący świadczenie zapewni pełną, adekwatną do sytuacji prawnej powoda ochronę prawną jego uzasadnionych interesów (wyrok SA w Gdańsku z 9.06.2021 r., V ACa 127/21, LEX nr 3209709; wyrok SA w Szczecinie z 11.02.2021 r., I ACa 646/20, LEX nr 3164510; wyrok SA w Poznaniu z 5.12.2018 r., I ACa 232/18, LEX nr 2632570; wyrok SA w Warszawie z 25.10.2018 r., I ACa 623/17, LEX nr 2583325).

W niniejszej sprawie powodowie (według treści spornej umowy kredytu) nie wykonali jeszcze swojego zobowiązania. Nie minął jeszcze bowiem okres spłaty, w świetle § 1 ust. 2 umowy (k. 28) upływający z dniem 5 lipca 2038 roku. Roszczenie o zapłatę nie wyczerpuje wszystkich wątpliwości stron odnośnie spornej umowy kredytu, tym bardziej dotyczących okresu przyszłego, po zamknięciu rozprawy. Nadto, sam wyrok zasądzący świadczenie z tytułu nieważnej umowy kredytowej nie będzie stanowić podstawy do wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej obciążonej nieruchomości. W tym stanie rzeczy tylko ustalające orzeczenie sądu definitywnie reguluje sytuację stron i zapobiega

dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy. Na marginesie Sąd Apelacyjny zauważa, że zarzut 25 apelacji wbrew jego redakcji nie odnosił się do naruszenia art. 189 k.p.c., lecz stanowił kontynuację niezasadnej polemiki pozwanego z trafną argumentacją prawną Sądu Okręgowego w przedmiocie niedozwolonego charakteru kwestionowanych postanowień umownych i jej skutków dla ważności całego węzła obligacyjnego.

Analogiczne uwagi odnoszą się do zarzutu 24, mającego dotyczyć naruszenia art. 410 § 1 w zw. z art. 405 k.c. Stronie, która w wykonaniu dotkniętej nieważnością umowy spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu (tak uchwały Sądu Najwyższego z 16.02.2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021/6/40, Prok.i Pr.-wkł. 2021/11/39, LEX nr 3120579 oraz z 7.05.2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021/9/56, Prok.i Pr.-wkł. 2022/2/46, LEX nr 3170921). Uwzględnieniu żądania powodów nie stały na przeszkodzie żadne z przepisów dotyczących zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia). Z art. 411 pkt 1 k.c. in fine wprost wynika, że można żądać zwrotu świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Wobec (omówionego już powyżej) rażącego nadużycia pozycji dominującej przez bank nie ma wątpliwości, że spełnienie świadczenia nie czyniło zadość zasadom współżycia społecznego (art. 411 pkt 2 k.c.). Pozwany nie może się też powołać na art. 409 k.c. Po pierwsze, wygaśnięcie obowiązku zwrotu bezpodstawnie uzyskanego świadczenia powoduje tylko jego zużycie w sposób bezproduktywny, konsumpcyjny (tak wyrok SA w Gdańsku z 10.07.2019 r., V ACa 537/18, LEX nr 3103596; zob. też wyrok SA w Krakowie z 24.10.2017 r., I ACa 464/17, LEX nr 2521838 oraz wyrok SA w Białymstoku z 27.01.2017 r., I ACa 742/16, LEX nr 2237372). Pozwany kwoty uzyskane od powodów niewątpliwie zużył w sposób produktywny, pokrywając koszty prowadzenia przynoszącej mu zysk działalności gospodarczej. Po drugie, uzyskując od powodów świadczenia na podstawie nieważnej umowy, do której sam wprowadził klauzule niedozwolone, pozwany powinien być liczyć się z koniecznością ich zwrotu.

W zakresie szczegółowo powyżej nieomówionym, Sąd Apelacyjny aprobuje w całości i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia rozważania prawne Sądu Okręgowego (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.). Sąd ten bowiem poprawnie dokonał subsumpcji ustalonego przez siebie stanu faktycznego do obowiązujących norm prawa materialnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 385 kpc oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną, orzekając jak w pkt I wyroku.

W pkt II wyroku Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego, przyjmując za podstawę zasadę odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Pozwany jako przegrywający postępowanie apelacyjne w całości powinien zwrócić powodom poniesione przez nich koszty tego postępowania. Na koszty te złożyło się 4 050 zł wynagrodzenia pełnomocnika, ustalonego na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (75% z 5 400 zł). Powodom jako współuczestnikom materialnym (art. 72 § 1 pkt 1 kpc) należał się zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika (vide wyrok SA w Warszawie z 30.03.2016 r., VI ACa 239/15, LEX nr 2044286 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 30.01.2007 r., III CZP 130/06, OSNC 2008/1/1, M.Prawn. 2007/21/1197, OSP 2007/12/140, LEX nr 212453).

Zgodnie z art. 15zsz⁽¹⁾ pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w brzmieniu od dnia 3 lipca 2021 roku, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów k.p.c. w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy. Przepis ten, stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 28 maja 2021 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, stosuje się również do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia tej ustawy w życie. W

niniejszej sprawie Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie nie skorzystał z przyznanej mu kompetencji, toteż sprawa podlegała rozpoznaniu w składzie 1-osobowym.

W świetle powyższego orzeczono jak w sentencji.

Artur Kowalewski